FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT WALTER VAN GERVEN

fremsat den 2. marts 1993 *

Hr. afdelingsformand,
De herrer dommere,

1. Denne sag vedrører en anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af den tyske Finanzgericht Hamburg vedrørende Kommissionens forordning (EØF) nr. 2773/82 og (EØF) nr. 1315/84 af henholdsvis den 13. oktober 1982 og 11. maj 1984 om fastsættelse af eksportrestitutionerne inden for oksekødsektoren [1]. De for Domstolen forelagte spørgsmål er blevet rejst under en retssag mellem GruSa Fleisch (herefter benævnt »GruSa«) og Hauptzollamt Hamburg-Jonas (herefter benævnt »Hauptzollamt«).

Sagens baggrund

2. I maj og juni 1984 anmodede GruSa de kompetente toldmyndigheder om tilladelse til toldoplag af syv partier oksekød i et restitutionslager med henblik på senere udførsel. Til det pågældende Zollamt beskrev firmaet disse partier som »udbenede stykker oksekød, husdyr, fersk kølet, hvert stykke emballeret for sig, med undtagelse af slag og skank« (på tysk: »mit Ausnahme von Fleisch-und Knochendünnung und der Hesse«). Zollamt imødekom ansøgningen. Varerne blev oplagret i et restitutionslager, hvorfra de blev udført til Ægypten. GruSa fik af Hauptzollamt tilkendt den eksportrestitution, der var ansøgt om.

3. Af en undersøgelse foretaget af toldrevisionstjenesten i Nürnberg fremgik senere, at de partier kød, der var udført, i modsætning til, hvad GruSa havde angivet, indeholdt tyndbryst (»Knochendünnung«). I en straffesag ved Landgericht Nürnberg blev direktørerne i GruSa og én af firmaets leverandører dømt for bedrageri. Denne dom, som i øvrigt ikke kun vedrører tyndbryst (»Knochendünnung«), men tillige bugvæggen (»Fleischdünnung«), blev den 5. september 1989 stadfæstet af Bundesgerichtshof. Hverken Landgericht Nürnberg eller Bundesgerichtshof efterkom GruSa's anmodning om indgivelse af præjudicielle spørgsmål til Domstolen. Begge retsinstanser fandt, at Domstolens dom i Ekro-sagen af 18. januar 1984 [2] indeholdt tilstrækkeligt svar på de retsspørgsmål, der var rejst under sagen.

4. Efter afslutningen af straffesagen krævede Hauptzollamt ved ændringsafgørelser af den 19. oktober 1987 den tidligere tilkendte eksportrestitution tilbage med et tillæg på 20%. GruSa indgav klage over disse ændringsafgørelser, hvorefter Hauptzollamt gav afkald på

* Originalsprog: nederlandsk.

1 — EFT 1982 L 292, s. 20, og EFT 1984 L 125, s. 38.

2 — Dom af 18.1.1984, sag 327/82, Ekro, Sml. s. 107.

tillægget på de 20%. I øvrigt afviste Hauptzollamt GruSa's klage. Denne afvisning blev af GruSa anfægtet ved Finanzgericht Hamburg, som har forelagt Domstolen tre præjudicielle spørgsmål. Med hensyn til den fulde ordlyd af disse spørgsmål, samt med hensyn til en nærmere redegørelse for de faktiske forhold henviser jeg til retsmøderapporten.

De retlige bestemmelser

5. Restitutionsbetalinger ved eksport af oksekød er omfattet af artikel 18 i Rådets forordning (EØF) nr. 805/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for oksekød [3], som ændret ved artikel 3 i Rådets forordning (EØF) nr. 425/77 af 14. februar 1977 [4]. Artikel 18 bestemmer bl.a.:

»1. For at muliggøre udførsel af de i artikel 1 omhandlede varer på grundlag af de noteringer eller priser, der gælder for disse varer på verdensmarkedet, kan forskellen mellem disse noteringer eller priser og priserne inden for Fællesskabet i det nødvendige omfang udlignes ved en eksportrestitution.

...

4. Rådet vedtager, på forslag af Kommissionen og med kvalificeret flertal, de almindelige regler for ydelse og forudfastsættelse af eksportrestitutionerne samt kriterierne for fastsættelsen af disses størrelse.

5. Restitutionerne fastsættes med regelmæssige mellemrum efter fremgangsmåden i artikel 27 [5]. Kommissionen kan om nødvendigt og på begæring af en medlemsstat eller på eget initiativ ændre restitutionsbeløbene i mellemtiden.«

6. På grundlag af artikel 18, stk. 5, første punktum, udstedte Kommissionen forordning nr. 2773/82 og — til erstatning af denne — forordning nr. 1315/84. Begge forordninger var gyldige i den i sagen omhandlede periode (ændringsafgørelserne fra Hauptzollamt vedrører perioden fra den 1.11.1982 til den 27.7.1984) [6]. I mellemtiden er de dog blevet erstattet af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2891/84 af 15. oktober 1984 om fastsættelse af eksportrestitutionerne inden for oksekødsektoren [7]. Lige som sine forgængere indeholder også denne tekst i bilaget en liste, hvori det præcist er angivet, for hvilke oksekødprodukter der tilkendes restitutioner, og hvor meget de andrager.

Pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) i bilaget til den til forordning nr. 2773/82 og nr. 1315/84 hørende liste bestemmer, at »udbenet, i

3 — EFT 1968 I, s. 179. Denne forordning er senest ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 125/93 af 18.1.1993 om ændring af forordning (EØF) nr. 805/68 om den fælles markedsordning for oksekød, EFT L 18, s. 1.

4 — EFT L 61, s. 1.

5 — Hovedrollen i »fremgangsmåden i artikel 27« har Kommissionen.

6 — Forordning nr. 2773/82 trådte i kraft den 1.11.1982, forordning nr. 1315/84 den 12.5.1984 (artikel 2 i begge forordninger).

7 — EFT L 273, s. 5.

stykker, hvert stykke emballeret for sig« (på tysk: »Teilstücke ohne Knochen, jedes Stück einzeln verpackt«) giver ret til restitution. Positionen indeholder dog også en undtagelse vedrørende »slag og skank«, for hvilke der ikke udbetales restitution. I fodnote 7 til bilaget bekræftes dette i øvrigt udtrykkeligt:

»Restitutionen udbetales kun for udbenede stykker, der ikke omfatter hele eller en del af slaget og/eller skanken«.

7. Efter GruSa's opfattelse er denne undtagelse alene i den tyske udgave formuleret bredere, således at eksportører i Tyskland blev stillet ringere end eksportører i andre medlemslande. I den tyske version af bilaget til forordning nr. 2773/82 og nr. 1315/84 er det nemlig bestemt, at restitutionen ikke udbetales for »Fleisch-und Knochendünnung und [die] Hesse« (bugvæggen og tyndbryst samt skank), hvilket bekræftes af den tyske version af fodnote 7 i bilaget.

Det tyske »Knochendünnung« (tyndbryst) falder efter GruSa's opfattelse ikke ind under begrebet »slag«, som er anvendt i de andre sproglige udgaver. GruSa finder støtte herfor i den nye liste med varer, for hvilke der udbetales restitution, som nu er optaget som bilag til forordning nr. 2891/84. Efter ordlyden i den tyske udgave af denne nye liste, der som sagt endnu ikke fandt anvendelse på det tidspunkt, da de omhandlede eksporthandler fandt sted, er det i henhold til pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) nu kun »Fleischdünnung und [die] Hesse«, det vil sige bugvæggen og skank, for hvilke der ikke er ret til restitution. De andre sproglige udgaver er ikke ændret på dette punkt.

Første og tredje præjudicielle spørgsmål

8. Med sit første spørgsmål ønsker Finanzgericht at få oplyst, om artikel 1 i forordning nr. 2773/82 og i forordning nr. 1315/84 samt de i bilaget til disse forordninger anførte pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) skal fortolkes således, at »Knochendünnung« (tyndbryst) i Forbundsrepublikken Tyskland hører til de stykker oksekød, som giver ret til restitution. Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret at få oplyst, om de anførte forordninger er ugyldige, da der ifølge disse ikke kan udbetales restitution for »Knochendünnung« (tyndbryst). I henhold til begrundelsen i forelæggelseskendelsen vedrører disse spørgsmål GruSa's argument om, at den tyske udgave af ovennævnte forordninger ikke kan anvendes, da den støttes på en urigtig oversættelse af den oprindelige franske tekst.

9. I sit skriftlige indlæg til Domstolen har GruSa bestræbt sig for at godtgøre, at der er forskel mellem de forskellige sproglige udgaver af de omhandlede forordninger. Meget vigtigere end spørgsmålet, om der faktisk er sådanne forskelle, forekommer mig det spørgsmål, om eventuelle sproglige forskelle kan forsvares på grundlag af underliggende og acceptable faktiske forskelle. Dette udleder jeg af ovennævnte Ekro-dom. Af hensyn til den særlige betydning, som denne dom

har for denne sag, skal jeg behandle den udførligt.

10. Også i Ekro-sagen skulle Domstolen træffe afgørelse om den anatomiske afgrænsning af begrebet »slag«, således som det er nævnt i — også i denne sag omhandlede — pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) i bilaget til forordning nr. 2787/81 [8]. Begrebet »slag« blev i øvrigt gentaget i bilagene til forordning nr. 2773/82, nr. 1315/84 og nr. 2891/84.

11. Domstolen indledte sin analyse med at formulere følgende generelle fortolkningsregel:

»(præmis 11) Det følger af såvel kravene om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten som af lighedsprincippet, at ordlyden af en fællesskabsretlig bestemmelse, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med hensyn til fastlæggelsen af dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Fællesskabet skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning.«

Denne fortolkningsregel er helt i overensstemmelse med den retspraksis, som GruSa påberåber sig i sit skriftlige indlæg til Domstolen, og navnlig i overensstemmelse med Moksel-dommen [9]. Denne dom bekræfter Stauder-dommen af 12. november 1969 [10], hvori det fastslås:

»(præmis 3) Når en beslutning rettes til alle medlemsstater, forbyder nødvendigheden af en ensartet anvendelse og dermed fortolkning, at bestemmelsen betragtes isoleret i en af sine versioner, idet det tværtimod er påkrævet, at den fortolkes i overensstemmelse såvel med ophavsmandens virkelige vilje som med det af ham forfulgte mål, navnlig i lyset af dens affattelse på alle sprogene«.

12. Med hensyn til lovgivers mål, anerkender Domstolen i Ekro-dommen Kommissionens opfattelse om, at den pågældende bestemmelse har til formål »at udelukke udbetaling af restitutioner for kødstykker af ringe værdi, som der er tilstrækkelig efterspørgsel efter i Fællesskabets kødforarbejdningsindustri« (præmis 12).

13. Derefter fastslår Domstolen dog, at den ovennævnte generelle fortolkningsregel, netop vedrørende eksportrestitutioner inden for oksekødsektoren, ikke er tilstrækkelig til at give et fyldestgørende svar på det forelagte præjudicielle spørgsmål:

»(præmis 12) ... Vurderingen af den nøjagtige form og størrelse af den del af bugvæggen, som skal tillægges en ringere værdi, afhænger imidlertid, ligesom de forskellige metoder for udskæring og udbening af oksekroppe, af forbruger- og handelsskikke og traditioner, som varierer fra medlemsstat til medlemsstat og fra region til region. Der kan følgelig ikke af det nævnte formål med den pågældende fællesskabsbestemmelse udledes en nøjagtig anatomisk afgrænsning af denne del af kroppen.

8 — Kommissionens forordning (EØF) nr. 2787/81 af 25.9.1981 om fastsættelse af eksportrestitutionerne inden for oksekødsektoren (EFT L 271, s. 44).

9 — Dom af 7.7.1988, sag 55/87, Sml. s. 3845.

10 — Dom af 12.11.1969, sag 29/69, Sml. 1969, s. 107, org. ref.: Rec. s. 419.

(præmis 13) Da der ikke findes nogen anvisning herom i forordning nr. 2787/81, kan det ikke antages, at fællesskabslovgiver i en forordning om eksportrestitutioner for kød har villet fastsætte en harmonisering eller ensretning af de udskærings- og udbeningsmetoder, der findes i de forskellige medlemsstater. Det fremgår tværtimod af Kommissionens svar på et af Domstolen stillet spørgsmål, at Kommissionen, da forordning nr. 2787/81 blev udstedt, har været klar over, at de i forordningen anvendte udtryk ikke overalt havde nøjagtig samme betydning, men at den har været af den opfattelse, at disse forskelle kun havde mindre betydning og ikke kunne begrunde en ændring i de bestående skikke og metoder på området.

(præmis 14) Ved således at indrette sig efter de forskellige betydninger af disse udtryk har Kommissionen følgelig i sin forordning stiltiende henvist til de udskærings- og udbeningsmetoder, der anvendes i de forskellige medlemsstater og regioner. Under disse omstændigheder og trods det ovennævnte princip om en ensartet fortolkning af fællesskabsrettens bestemmelser tilkommer det ikke Domstolen at give disse udtryk en ensartet fællesskabsdefinition.

(præmis 15) Den nøjagtige anatomiske afgrænsning af det kødstykke, der betegnes som slag, skal altså findes på grundlag af den i den pågældende medlemsstat eller region normalt anvendte metode til udskæring og udbening af oksekroppe. Det tilkommer den nationale domstol at fastslå, hvad denne afgrænsning er.«

14. Som Landgericht Nürnberg og Bundesgerichtshof er jeg ligeledes af den opfattelse, at Ekro-dommen indeholder alle de nødvendige elementer til bedømmelse af det foreliggende tilfælde.

Jeg mener af de af parterne fremlagte sagsakter at kunne udlede, at begrebet »slag«, således som det forekommer i de ikke-tyske sproglige udgaver af forordning nr. 2773/82 og forordning nr. 1315/84, generelt svarer til det tyske »Fleischdünnung« (bugvæggen) *plus* en del af det, der på tysk kaldes »Knochendünnung« (tyndbryst). Dette anerkender GruSa tilsyneladende også. GruSa beskriver det engelske »thin flanks« som et stykke oksekød, der »udelukkende *eller i store træk* svarer til 'Fleischdünnung' og ikke tillige omfatter 'Knochendünnung'« (min fremhævelse). Endvidere hedder det, at »*over 90%* af stykket fra det niende til det trettende ribben i de andre medlemsstater anses for og behandles som et stykke, der giver ret til restitution« (min fremhævelse) [11].

15. Det kan ikke benægtes, at anførelsen af »Knochendünnung« i den tyske version af teksten i pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) har medført tab for oksekødeksportører i Tyskland og dermed diskrimineret eksportørerne i Tyskland i forhold til eksportører i andre medlemslande. Det kan heller ikke benægtes, at denne forskelsbehandling nødvendigvis

11 — Skriftligt indlæg, punkt 19-20. Stykket fra første til ottende ribben omfatter ikke hverken »Fleischdünnung« eller »Knochendünnung«, men er opdelt i stykker, som er uden relevans for denne sag.

følger af de nationale forskelle i udskærings- og udbeningsmetoder, men i øvrigt fortsat er af meget begrænset omfang. Kommissionen har for Domstolen gjort gældende — uden at blive imødegået på dette punkt — at »Knochendünnung« (tyndbryst) maksimalt kan udgøre fire procent af den samlede mængde oksekød. Den omstændighed, at begrebet »slag« i de ikke-tyske sproglige udgaver ofte tillige omfatter en del af det tyske »Knochendünnung« (jf. punkt 14), har efter min opfattelse yderligere begrænset den faktiske forskelsbehandling.

16. Endvidere er jeg af den mening, at udelukkelsen af »Knochendünnung« stemmer overens med de omstridte forordningers formål. I henhold til Domstolens dom i Ekrosagen har disse forordninger til formål »at udelukke udbetaling af restitutioner for kødstykker af ringe værdi, som der er tilstrækkelig efterspørgsel efter i Fællesskabets kødforarbejdningsindustri« (jf. ovenstående punkt 12).

GruSa anfører herved, at »Knochendünnung« (tyndbrystet) er et stykke oksekød fra det niende til det trettende ribben, som er af lige så høj kvalitetsmæssig værdi som de stykker oksekød, der omfatter det første til det ottende ribben, for hvilke der er ret til restitution.

GruSa anfører videre:

»Stykket fra en oksekrop fra det niende til det trettende ribben er i enhver henseende af samme værdi som stykket fra det første til det ottende ribben« [12].

12 — Skriftligt indlæg, punkt 23.

Værdien af »Knochendünnung« (tyndbrystet) kan efter min opfattelse kun fastsættes på grundlag af den pris, der på verdensmarkedet betales for dette stykke. En bekræftelse herpå finder jeg i den allerede citerede artikel 18 i grundforordningen nr. 805/68, som for visse varer indfører restitutioner »for at muliggøre udførsel af de [...] anførte varer på grundlag af de noteringer eller priser, der gælder på verdensmarkedet for disse varer [...]«.

Stykker af oksekød, der helt eller delvis svarer til det tyske »Knochendünnung« (tyndbryst), sælges på verdensmarkedet til priser, der ligger langt under priserne for andre stykker oksekød og navnlig for oksekød fra det første til det ottende ribben. Dette fremgår helt klart af det af Kommissionen til besvarelse af et supplerende spørgsmål fra Domstolen vedlagte bilag til forordning nr. 1354/92 [13] samt af tilsvarende bilag til forordningerne fra den i sagen omhandlede periode [14]. Det fremgår således, at »Knochendünnung« (tyndbryst) ikke »i enhver henseende svarer til« oksekød fra det første til det ottende ribben, tværtimod [15].

13 — Kommissionens forordning (EØF) nr. 1354/92 af 26.5.1992 om salg efter proceduren i forordning (EØF) nr. 2539/84 af udbenet oksekød fra visse interventionsorganer med henblik på udførsel, om ændring af forordning (EØF) nr. 569/88 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 665/92 (EFT L 145, s. 53).

14 — I princippet er jeg enig med GruSa i, at en forordning fra 1982 ikke skal fortolkes på grundlag af en forordning fra 1992. Oplysningerne i bilaget til forordning nr. 1354/92 bliver dog mere end bekræftet f.eks. ved bilaget til Kommissionens forordning (EØF) nr. 132/83 af 19.1.1983 (EFT L 17, s. 15), samt af bilagene til adskillige andre forordninger i den i sagen omhandlede periode (jf. de pågældende Årsfortegnelser til De Europæiske Fællesskabers Tidende, del I, kapitel »landbrug«, stikord »oksekød«).

15 — For så vidt kan man stille det spørgsmål, hvorfor »Knochendünnung« blev slettet i bilaget til forordning nr. 2891/84. Dette spørgsmål skal jeg dog ikke behandle her (jf. tillige nedenfor i punkt 17).

17. GruSa anfører endvidere, at Kommissionen ved i bilaget til forordning nr. 2891/84 kun at ændre den tyske version af pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb), og ved at gøre det på den måde, som GruSa har foreslået, har erkendt, at der forelå en oversættelsesfejl i forordning nr. 2773/82 og i forordning nr. 1315/84.

Efter min opfattelse bestrider Kommissionen med rette relevansen at dette argument. Dette udleder jeg af den dom, som Domstolen den 27. januar 1988 har afsagt i sagen Danmark mod Kommissionen [16], som i øvrigt udviser påfaldende mange ligheder med den nu foreliggende sag. Sagen vedrørte ligeledes fortolkningen af en i bilaget til en forordning »om fastsættelse af eksportrestitutionerne inden for oksekødsektoren« anført position [17]. Domstolen afviste den af Kommissionen forsvarede fortolkning og udtalte herved blandt andet:

»(præmis 15) Den omstændighed, at der ved Kommissionens forordning nr. 2429/86 af 31. juli 1986 ... senere er blevet givet den omtvistede position et andet indhold, kan ikke få nogen betydning for fortolkningen af bestemmelsen, således som den var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder (jf. dom af 18.1.1984, sag 327/82, Ekro BV, Sml. s. 107, præmis 22).«

18. I øvrigt anser jeg GruSa's argument indholdsmæssigt for ubegrundet, da jeg mener, at udeladelsen af »Knochendünnung« i den tyske sproglige udgave af pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) i bilaget til forordning nr. 2891/84 ikke er en rettelse, men blot en ændring. Også denne udeladelse medfører i øvrigt en — også her begrænset — forskelsbehandling af oksekødeksportører i Tyskland i forhold til dem i andre medlemslande, denne gang dog *til fordel for* de tyske eksportører. De vil nu nemlig få udbetalt restitution for hele tyndbrystet (»Knochendünnung«), hvilket — af hensyn til de forskellige nationale udskærings- og udbeningsmetoder (jf. punkt 13) — ikke altid vil være tilfældet for eksportører i andre medlemslande. Indebærer dette nu, at eksportørerne kan anfægte forordning nr. 2891/84? Det mener jeg ikke. Såvel det tab, som eksportører i Tyskland har lidt i perioden før forordning nr. 2891/84, som den gevinst de opnår derefter, anser jeg for at være uundgåelige, så længe de nationale udskærings- og udbeningsmetoder ikke er harmoniseret.

19. I betragtning af den tidligere givne (punkt 14-18) begrundelse mener jeg, at undtagelsen vedrørende »Knochendünnung« (tyndbryst) i pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) i de omhandlede forordninger er berettiget i henhold til Domstolens praksis efter Ekrodommen. Som svar på det tredje præjudicielle spørgsmål betyder dette, at den af GruSa anfægtede undtagelse efter min opfattelse *ikke* medfører forordningernes ugyldighed.

Andet præjudicielle spørgsmål

20. Med sit andet præjudicielle spørgsmål ønsker Finanzgericht Hamburg oplyst, om

16 — Dom af 27.1.1988, sag 349/85, Sml. s. 169.

17 — Det drejede sig i dette tilfælde om pos. ex 16.02 B III b) 1 i bilaget til Kommissionens forordning (EØF) nr. 187/80 af 29.1.1980 (EFT L 23, s. 11).

forordning nr. 2891/84 har tilbagevirkende kraft.

21. Tidligere (punkt 18) har jeg allerede anført, at udeladelsen af »Knochendünnung« i den tyske version af pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) i bilaget til forordning nr. 2891/84 ikke er en rettelse, men blot en ændring. Derfor ser jeg ikke nogen som helst grund til at anvende sidstnævnte forordning med tilbagevirkende kraft. Kun såfremt den nævnte udeladelse havde udgjort en rettelse, havde man måske kunnet gøre gældende, at pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) fra den rettede versions ikrafttræden med tilbagevirkende kraft skulle fortolkes i overensstemmelse med denne udgave.

22. For fuldstændighedens skyld skal jeg dog gå nærmere ind på dette præjudicielle spørgsmål. Med hensyn til materielle retsregler, som f.eks. de omtvistede forordninger, er Domstolens praksis følgende:

»Disse fortolkes normalt således, at de kun omfatter forhold, som ligger forud for ikrafttrædelsen, såfremt det af ordlyden, bestemmelsernes formål eller opbygning klart fremgår, at dette har været meningen.

Denne fortolkning er i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet og princippet om respekt for den berettigede forventning, der begge skal bidrage til at give Fællesskabets lovgivning den fornødne klarhed og forudberegnelighed« [18].

23. Det er nemlig klart, at ordlyden af forordning nr. 2891/84 ikke giver noget argument for en eventuel tilbagevirkende kraft, tværtimod. I artikel 2 er det netop udtrykkelig bestemt, at forordningen først træder i kraft den 16. oktober 1984.

Heller ikke forordningens formål og opbygning taler efter min opfattelse for, at den har tilbagevirkende kraft. Forordning nr. 2891/84's formål og opbygning forekommer mig at være identiske med formålet med og opbygningen af alle tidligere forordninger »om fastsættelse af eksportrestitutionerne i oksekødsektoren«, herunder de omstridte forordninger nr. 2773/82 og nr. 1315/84. Alle disse forordninger er nemlig udstedt med hjemmel i samme artikel 18 i forordning nr. 805/68 og har således til formål at gennemføre det i denne artikel fastlagte mål, nemlig »at sikre Fællesskabets deltagelse i den internationale handel med oksekød« [19].

Jeg har derfor svært ved at acceptere, at det samme formål eller den samme opbygning tidligere ikke krævede anvendelse med tilbagevirkende kraft af de på det pågældende tidspunkt gældende forordninger, men at det nu skulle være tilfældet for forordning nr. 2891/84.

18 — Dom af 12.11.1981, forenede sager 212/80-217/80, Salumi, Sml. s. 2735, præmis 9 og 10. Denne retspraksis fremgår ligeledes indirekte af dom af 3.10.1985, sag 154/84, FKF, Sml. s. 3165, præmis 17-22.

19 — Præamblen til forordning nr. 805/68, tiende betragtning.

24. I sit skriftlige indlæg til Domstolen henviser GruSa til Gedelfi-dommen af 3. juni 1980 [20] som støtte for følgende anbringende:

»I sin hidtidige praksis har Domstolen gentagne gange givet materielretlige fællesskabsbestemmelser vedrørende udenrigshandelen, der i sig selv eller på grund af deres virkning indeholdt en fejl, tilbagevirkende kraft på grund af overordnede retsprincipper (f.eks. forbud mod forskelsbehandling, proportionalitetsprincippet, formålet med en forordning)« [21].

Denne henvisning er efter min mening irrelevant. I Gedelfi-sagen blev der ikke stillet Domstolen spørgsmål om eventuel anvendelse af fællesskabsretten med tilbagevirkende kraft, og Domstolen har slet ikke udtalt sig herom i dommen.

25. I forlængelse af tidligere praksis, hvori Domstolen har været meget tilbageholdende med at give fællesskabsretten tilbagevirkende kraft [22], når jeg derfor til det resultat, at der ikke foreligger nogen grund til at give forordning nr. 2891/84 tilbagevirkende kraft.

Forslag til afgørelse

26. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå Domstolen at besvare de af Finanzgericht Hamburg stillede spørgsmål således:

»1) Kommissionens forordning (EØF) nr. 2773/82 og (EØF) nr. 1315/84 henholdsvis af 13. oktober 1982 og 11. maj 1984 om fastsættelse af eksportrestitutionerne i oksekødsektoren samt de i bilaget til disse forordninger anførte pos. ex 02.01 A II a) 4 ex bb) skal fortolkes således, at 'Knochendünnung' (tyndbryst) i forordningernes gyldighedsperiode i Tyskland ikke hører til de stykker oksekød, for hvilke der er ret til restitution. Denne fortolkning giver ikke anledning til at erklære de omhandlede forordninger for ugyldige.

2) Kommissionens forordning (EØF) nr. 2891/84 af 15. oktober 1984 har ikke tilbagevirkende kraft«.

20 — Dom af 3.6.1980, sag 135/79, Sml. s. 1713.

21 — Skriftligt indlæg, punkt 27.

22 — Med hensyn til et nyere eksempel, se dom af 11.7.1991, sag C-368/89, Crispoltoni, Sml. I, s. 3695.